

KONKURS HISTORYCZNY DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

ETAP WOJEWÓDZKI
13 lutego 2018 roku

Uczennico / Uczniu:

1. Na rozwiązanie wszystkich zadań masz **90** minut.
2. Pisz długopisem / piórem - dozwolony czarny lub niebieski kolor tuszu.
3. Nie używaj ołówka ani korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i zaznacz / napisz inną odpowiedź.
4. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu do tego przeznaczonym.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Życzymy powodzenia!

Maksymalna liczba punktów	70	100%
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis Przewodniczącej/-ego		

Zadanie 1. (1 pkt)

Na podstawie analizy ilustracji i mapy wykonaj polecenie.

A.

<https://histmag.org/grafika/articles2015/czasopisma-podroznicze/7.jpg>

B.

Źródło: opracowanie własne

Dokończ zdanie, wstawiając właściwą cyfrę.

Stroje przedstawione na ilustracji A, w czasach starożytnych, charakterystyczne były dla cywilizacji, która narodziła się w miejscu oznaczonym na mapie cyfrą .....

Zadanie 2. (1 pkt)

Grupa społeczna charakterystyczna wyłącznie dla społeczeństwa średniowiecznego to

- A. plebejusze.
- B. patrycjusze.
- C. arystokracja.
- D. pospólstwo.

Podkreśl właściwą odpowiedź.

Zadanie 3. (4 pkt)

Przeczytaj tekst źródłowy i na podstawie tekstu oraz wiedzy własnej, odpowiedz na pytania.

Pieśń z 1791 r.

Zgoda Sejmu to sprawiła,
Że nam wolność przywróciła.
Wiwat! Krzyczcie **wszystkie stany**,
Niech nam żyje **król** kochany!

Niechaj się, kto chce obrusza, –
Niech się śmieje z mej fryzury –
Młodszy fraczek od kontusza,
Starsze wąsy od fryzury.

Nuż w kontusze, nuż w żupany,
Obcym strojem wzgardź rodaku –
Ten, co gromił bisurmany
nie wystąpił w Wiedniu w fraku!

Obcych krajów precz zwyczaję,
Fraki – precz – na tychże czele,
Wąs na twarzy niech zostaje,
Bierzmy pasy, karabele!

W. Korniewski, L. Łochowski, ...*pieśń ujdzie cało.. 1*, Warszawa 1992, s. 77, 78.

1. Wymień wszystkie stany, które istniały w Polsce w 1791 roku.

.....
.....

2. Zidentyfikuj postać króla, wymienionego w pierwszej zwrotce pieśni.

.....

3. Zidentyfikuj postać, która jest wspomniana w trzeciej zwrotce.

.....

4. Napisz, do noszenia stroju charakterystycznego dla którego stanu zachęca autor?

.....

Zadanie 4. (9 pkt)

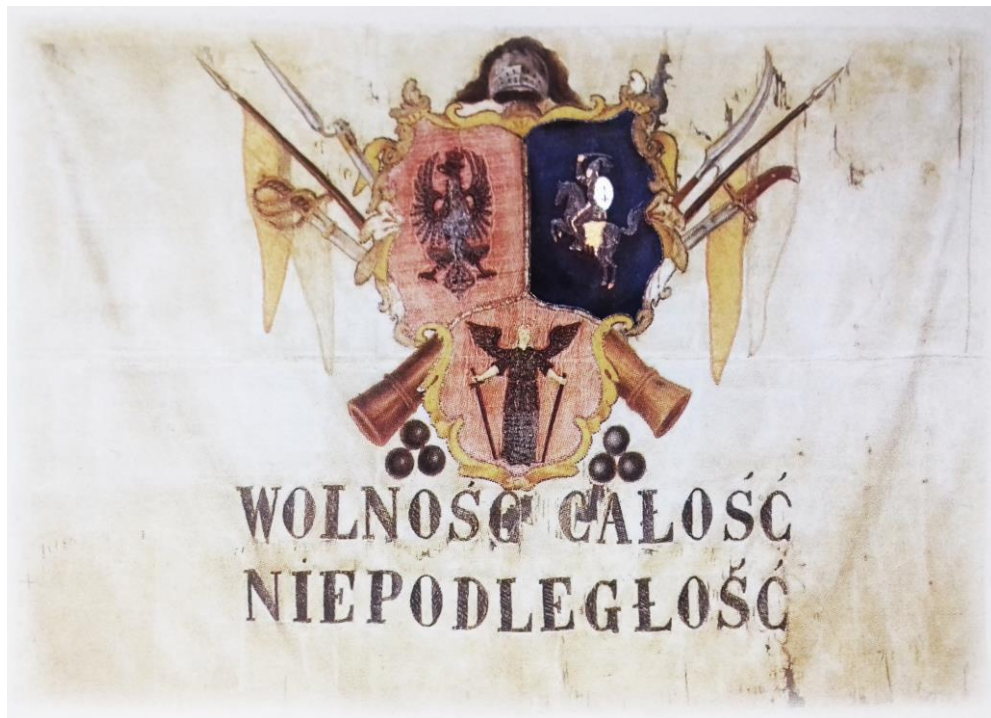
Zapoznaj się z ilustracjami przedstawiającymi chorągwie z czasów polskich powstań narodowych i odpowiedz na pytania.

A.

[https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/8/81/Banner_of_\[...\].PNG](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/8/81/Banner_of_[...].PNG)

B.

I. Kąkolewski, K. Kowalewski, A. Plumińska-Mieloch, *Bliżej historii gimnazjum podręcznik klasa 3*, Warszawa 2010, s.101.

Dokończ zdanie:

1. Chorągiew, na której zaakcentowano zarówno w ikonografii jak i w napisie udział chłopów w powstaniu oznaczona jest literą .....

2. Uzasadnij swój wybór, odnosząc się do napisu i do ikonografii.

Napis.....

.....

Ikonografia.....

.....

3. Wyjaśnij, jakie cele powstania ukazuje chorągiew B, odwołaj się do ikonografii i napisu.

Ikonografia.....

.....

.....

Napis.....

.....

Zadanie 5. (2 pkt)

Zapoznaj się ze źródłami, odpowiedz na pytania.

Źródło A

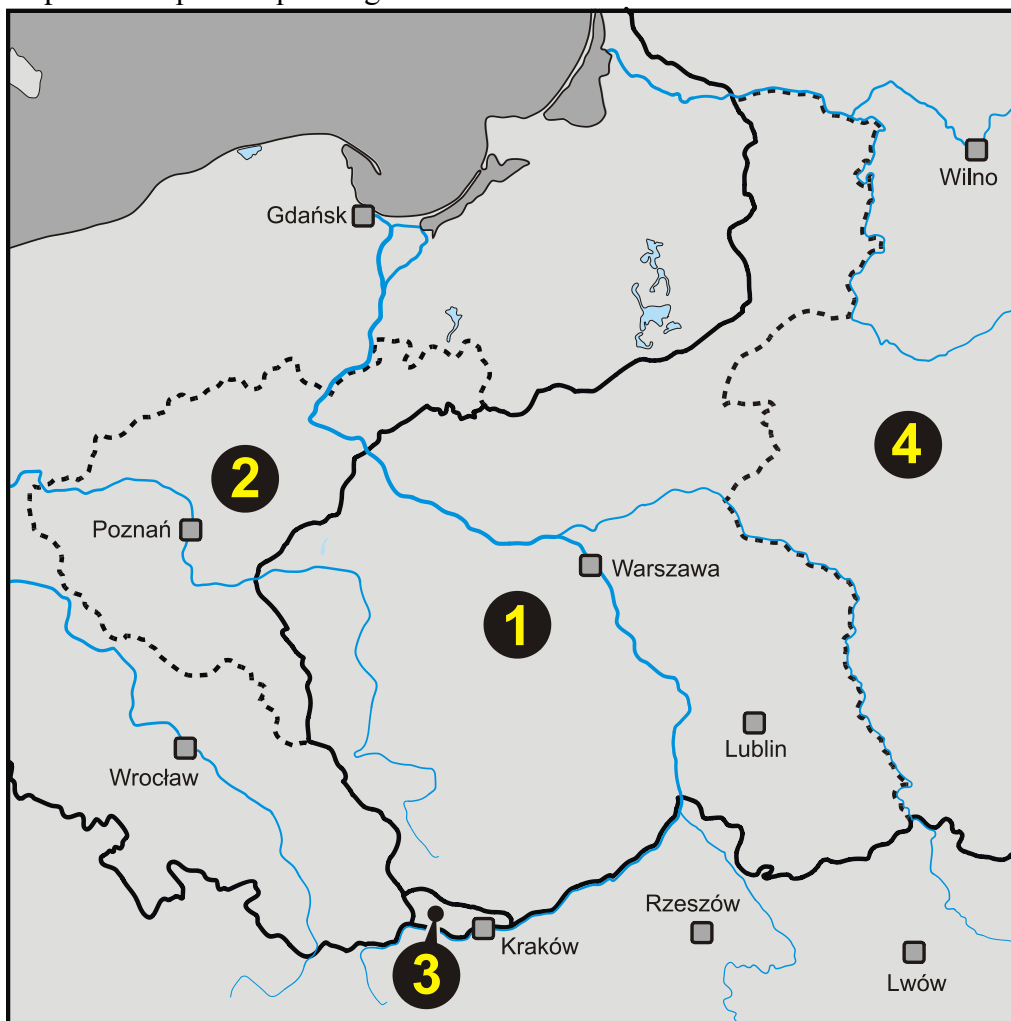
Manifest Rządu Narodowego.

Polacy! Godzina powstania wybiła – cała rozszarpana Polska dźwiga się i zrasta – powstał już bracia nasi w Księstwie Poznańskim, w Polsce Kongresowej, w Litwie i na Rusi biją się z wrogiem. Jest nas dwanaście milionów, powstańmy razem jak mąż jeden a potęgi naszej żadna nie przemoże siła, będzie nam wolność, jakiej dotąd nie było na ziemi, wywalczymy sobie skład społeczny, w którym każdy podług zasług i zdolności z dóbr ziemskich będzie mógł użytkować, a przywilej żaden i pod żadnym kształtem mieć nie będzie miejsca [...] w którym ziemia, dzisiaj przez włościan warunkowo tylko posiadana, stanie się ich bezwarunkową własnością, ustaną czynsze, pańszczyzny i wszelkie tym podobne należności.

J. Chachaj, J. Drob, *Wiek XIX i wielka wojna podręcznik dla gimnazjum klasa 3*, Warszawa 2011, s.44.

Źródło B

Mapa ziemie polskie po kongresie wiedeńskim.

Źródło: opracowanie własne

1. Manifest cytowany jako źródło A zapoczątkował powstanie, które miało miejsce na terenie zaznaczonym na mapie (źródło B) numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

2. Podkreśl zdanie, które zawiera prawdziwą informację zawartą w źródle A.

- A. Zostaną zachowane dotychczasowe przywileje dla szlachty.
- B. Zostanie wprowadzone uwłaszczenie chłopów.
- C. Zostanie wprowadzone oczynszowanie chłopów.
- D. Zostanie wprowadzone ograniczenie pańszczyzny.

Zadanie 6. (2 pkt)

Zapoznaj się ze źródłami i odpowiedz na pytania:

Źródło A

Obraz Aleksandra Lessera „Pogrzeb pięciu poległych”.

S. Roszak, A Łaskiewicz, *Śladami przeszłości. Podręcznik do historii dla klasy trzeciej gimnazjum*, Warszawa 2011, s. 215.

Źródło B

Nagrobek pięciu poległych.

Napisy na nagrobku: „GRÓB PIĘCIU POLEGŁYCH,
FILIP ADAMKIEWICZ – ROBOTNIK, MICHAŁ ARCICHIEWICZ –
UCZEŃ GIMN.[GIMNAZJUM], KAROL BRENDEL – RZEMIEŚLNIK,
MARCELI KARCZEWSKI – ZIEMIANIN, ZDZISŁAW RUTKOWSKI –
ZIEMIANIN, 27 LUTEGO 1861 R.”

<http://images.polskaniezwykla.pl/user/original/369838.jpg>

1. Wyjaśnij, w jaki sposób ukazano jedność społeczeństwa w źródle A.

.....

.....

2. Wyjaśnij, w jaki sposób źródło B odzwierciedla jedność społeczeństwa.

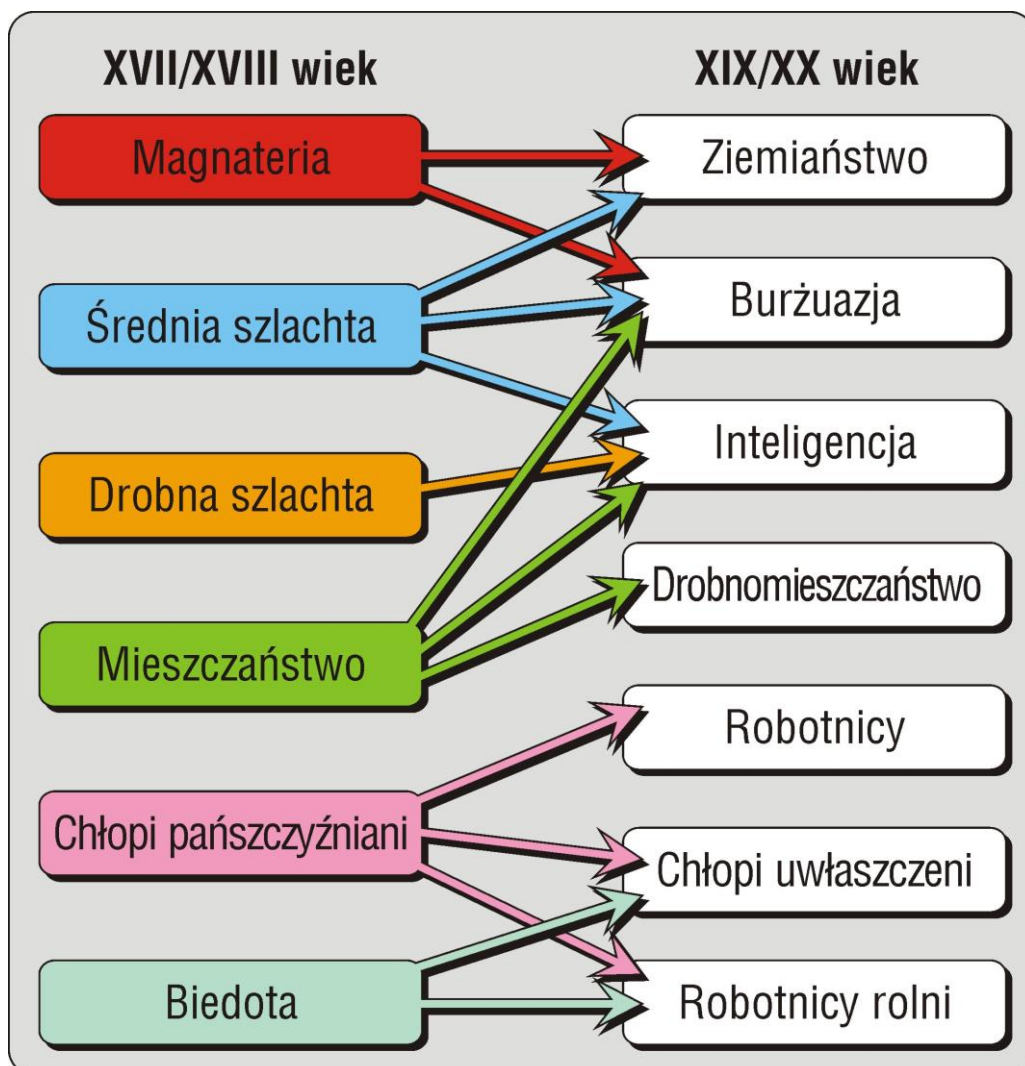
.....

.....

Zadanie 7. (3 pkt)

Zapoznaj się z zamieszczonym poniżej schematem „Zmiany w strukturze społeczeństwa polskiego w wiekach XVIII–XX”.

T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach – nie tylko pisanych. Czasy nowożytne 2*, Toruń 2004, s. 118.

Na podstawie schematu i wiedzy własnej wykonaj polecenia.

1. Podaj trzy przyczyny przemian w strukturze społeczeństwa polskiego XVIII–XIX w., o których świadczą dane na schemacie.

.....

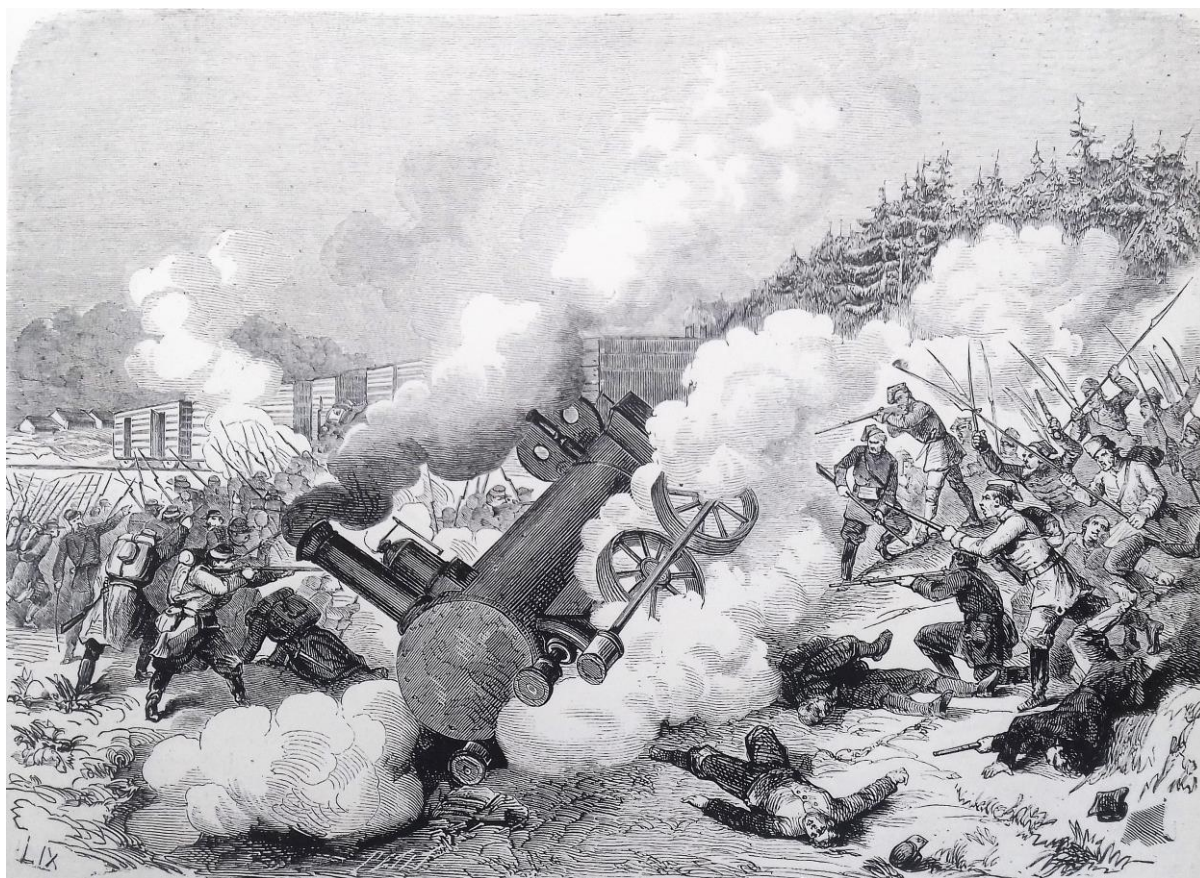
.....

.....

.....

Zadanie 8. (2 pkt)

Obejrzyj ilustrację i odpowiedz na pytania.

A. Grochała, E. Milicer, K. Pijanowska, *Powstanie [...] w europejskiej ilustracji prasowej*, Warszawa 2014, s. 151.

1. Ilustracja przedstawia scenę z powstania

- A. Kościuszkowskiego.
- B. Listopadowego.
- C. Styczniowego.

Podkreśl właściwą odpowiedź.

2. Uzasadnij swój wybór odnosząc się do źródła.

.....

.....

Zadanie 9. (4 pkt)

Przeczytaj informacje na temat polityki germanizacyjnej. Podaj nazwę odpowiednią do każdego opisu.

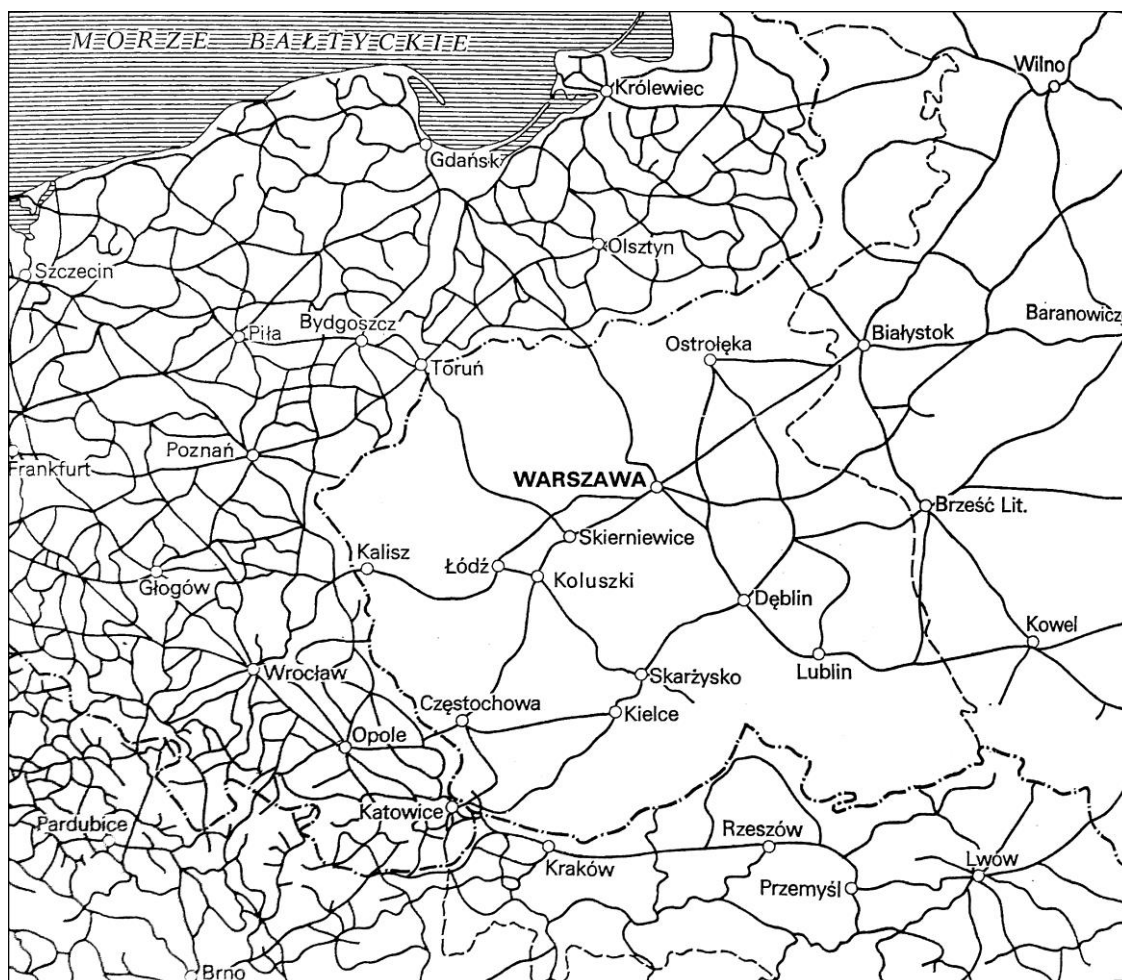
Opis	Nazwa
A. Stowarzyszenie niemieckich nacjonalistów, wspierające germanizacyjną politykę rządu.	
B. Przymusowe wysiedlenia tysięcy Polaków, którzy wyemigrowali do Wielkopolski i nie uzyskali obywatelstwa pruskiego.	
C. Zadaniem tej organizacji było wykupywanie ziemi od Polaków, jej podział i przekazanie niemieckim chłopom.	
D. Działalność mająca na celu ograniczenie wpływu Kościoła katolickiego na życie społeczne i polityczne w państwie niemieckim.	

Zadanie 10. (3 pkt)

Zapoznaj się ze źródłami i na ich podstawie oraz wiedzy własnej wykonaj polecenia.

Źródło A.

Linie kolejowe na ziemiach polskich w XIX wieku.

S. Kieniewicz, *Historia Polski 1795–1918*, Warszawa 1983, s. 290.

Źródło B.

Struktura zatrudnienia ludności w latach 1897–1907

Obszar	Na 1000 mieszkańców		
	rolnictwo	Przemysł, górnictwo	handel
Galicja	768	90	78
Królestwo	566	260	84
W. Ks. Poznańskie	540	234	87

Na podstawie: A. Chwalba, *Historia Polski 1795–1918*, Kraków 2000, s. 28.

1. Podaj, który z wymienionych w tabeli obszarów miał najsłabiej rozwiniętą sieć kolejową.

.....

2. Rozstrzygnij, czy słaby rozwój sieci kolejowej na tym obszarze miał związek z rozwojem gospodarczym, o którym świadczą dane z tabeli.

Rozstrzygnięcie.....

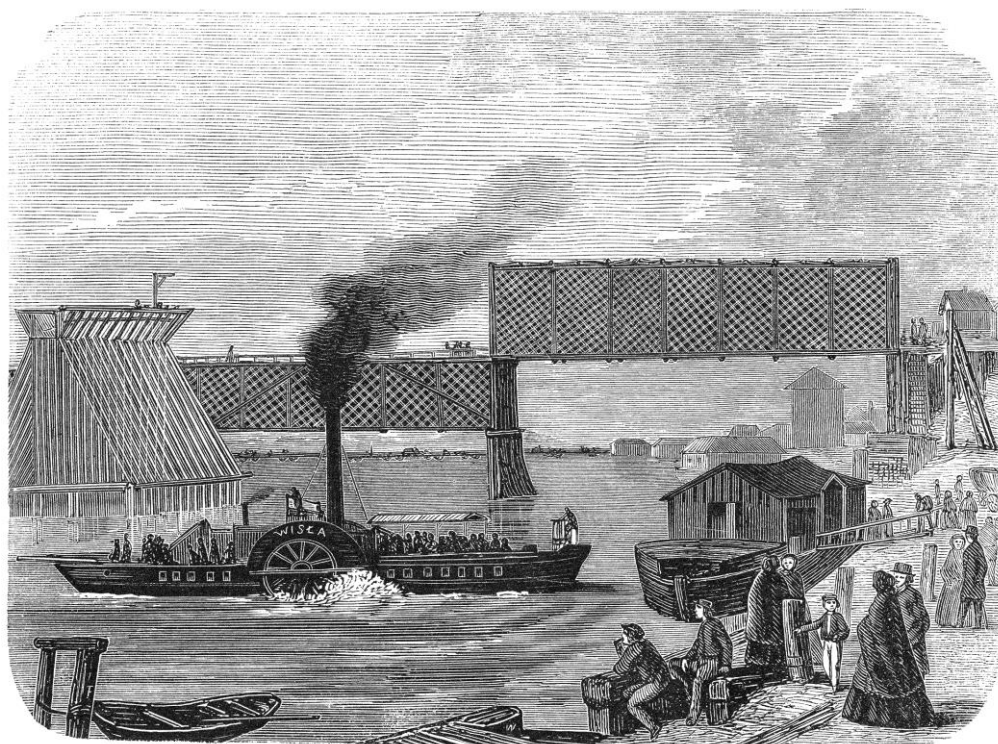
Uzasadnienie.....

.....

Zadanie 11. (3 pkt)

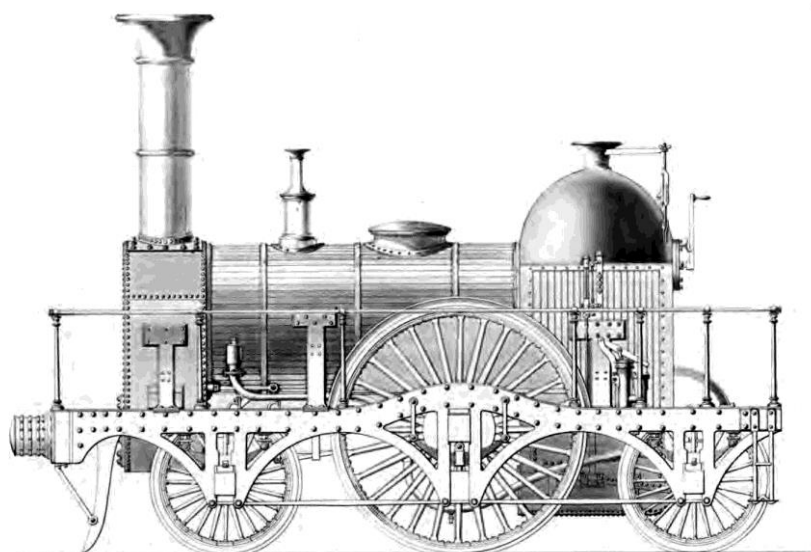
Obejrzyj ilustrację i odpowiedz na pytania.

A.

<http://mbc.cyfrowemazowsze.pl/Content/43478/00048549-0001.jpg>

B.

<http://www.wokulski.one.pl/tt/img/tt-ep/ep1-gwr.jpg>

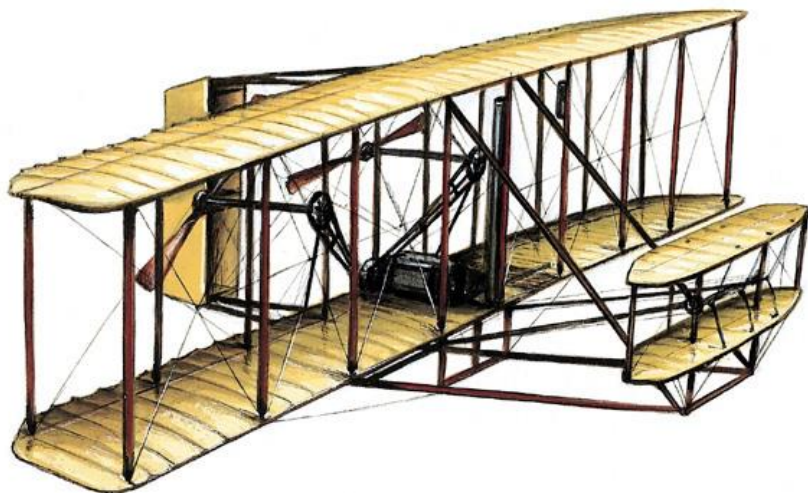
C.

[https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/98/\[...\]](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/98/[...])

D.

S. Roszak, A. Łaskiewicz, *Śladami przeszłości. Podręcznik do historii dla klasy trzeciej gimnazjum*, Warszawa 2011, s. 195.

1. Wynalazek pochodzący z XX wieku przedstawiony jest na ilustracji oznaczonej literą .....

2. Urządzenia, do działania których była niezbędna maszyna parowa, znajdują się na ilustracjach oznaczonych literami (wypisz wszystkie).....

Zadanie 12. (1 pkt)

Po analizie źródła odpowiedz na pytanie.

Reklama pochodząca z 1907 r.

M. Dubrawska, A. Sołtan, *Brązownictwo warszawskie w XIX i XX wieku. Od Norblina do Łopieńskich*, Warszawa 1999, s. 96.

Wypisz trzy urządzenia wynalezione w XIX wieku, o których istnieniu świadczy treść reklamy.

.....

.....

Zadanie 13. (2 pkt)

Przeczytaj opisy, dotyczące programów ugrupowań Wielkiej Emigracji i odpowiedz na pytania.

A.

„Przyszła Polska powinna być monarchią konstytucyjną, z silną władzą króla i sprawnym sejmem. Za podstawę dla przyszłych rozstrzygnięć ustrojowych miała służyć konstytucja 3 maja. Przyszłe reformy ustrojowe, w tym sprawa włościańska, miały być rozstrzygnięte na drodze parlamentarnej.”

A. Chwalba, *Historia Polski 1795–1918* Kraków 2000, s. 294.

B.

„Polska miała się odrodzić w następstwie trójzaborowego powstania z udziałem mas ludu wiejskiego, miejskiego, w tym ludności żydowskiej, oraz szlachty. [...] podkreślali, iż nie wyobrażają sobie zwycięstwa bez rozwiązania nabrzmiałych problemów społecznych epoki, to znaczy bez uwłaszczenia chłopów i uobywatelnienia Żydów.”

A. Chwalba, *Historia Polski 1795–1918* Kraków 2000, s. 296.

1. Podaj pełną nazwę ugrupowań Wielkiej Emigracji, które są opisane w obu punktach.

Tekst A.....

Tekst B.....

Zadanie 14. (1 pkt)

Wskaż chronologicznie pierwsze i ostatnie wydarzenie. Pierwsze oznacz numerem **1**, ostatnie numerem **2**.

	Wydarzenie	Odpowiedź
A	Wiosna Ludów	
B	Rewolucja lipcowa we Francji	
C	Zjednoczenie Niemiec	
D	Wojna secesyjna	
E	Kongres wiedeński	

Zadanie 15. (4 pkt.)

Podaj imię i nazwisko każdej ze scharakteryzowanych poniżej Polek.

	Opis	Imię i nazwisko
A	Wybitna aktorka, znana szczególnie z ról w sztukach Szekspira. Wyemigrowała do Stanów Zjednoczonych. Za prelekcję o sytuacji kobiet pod zaborem rosyjskim dostała zakaz wjazdu na teren Rosji.	
B	Naukowiec, dwukrotnie otrzymała Nagrodę Nobla (w dziedzinie fizyki i chemii). Jedyna kobieta pochowana w paryskim Panteonie.	
C	Pisarka epoki pozytywizmu, autorka Powieści „Meir Ezofowicz”. W czasie powstania styczniowego ukrywała w swym majątku Romualda Traugutta.	
D	Wybitna malarka, portrecistka, jej dziełem jest „Dziewczynka z chryzantemami”.	

Zadanie 16. (1 pkt)

Obejrzyj winietę pisma, wydawanego w Warszawie w XIX wieku i odpowiedz na pytanie.

Wyjaśnij, dlaczego w winiecie czasopisma zamieszczone zostały dwie daty wydania.

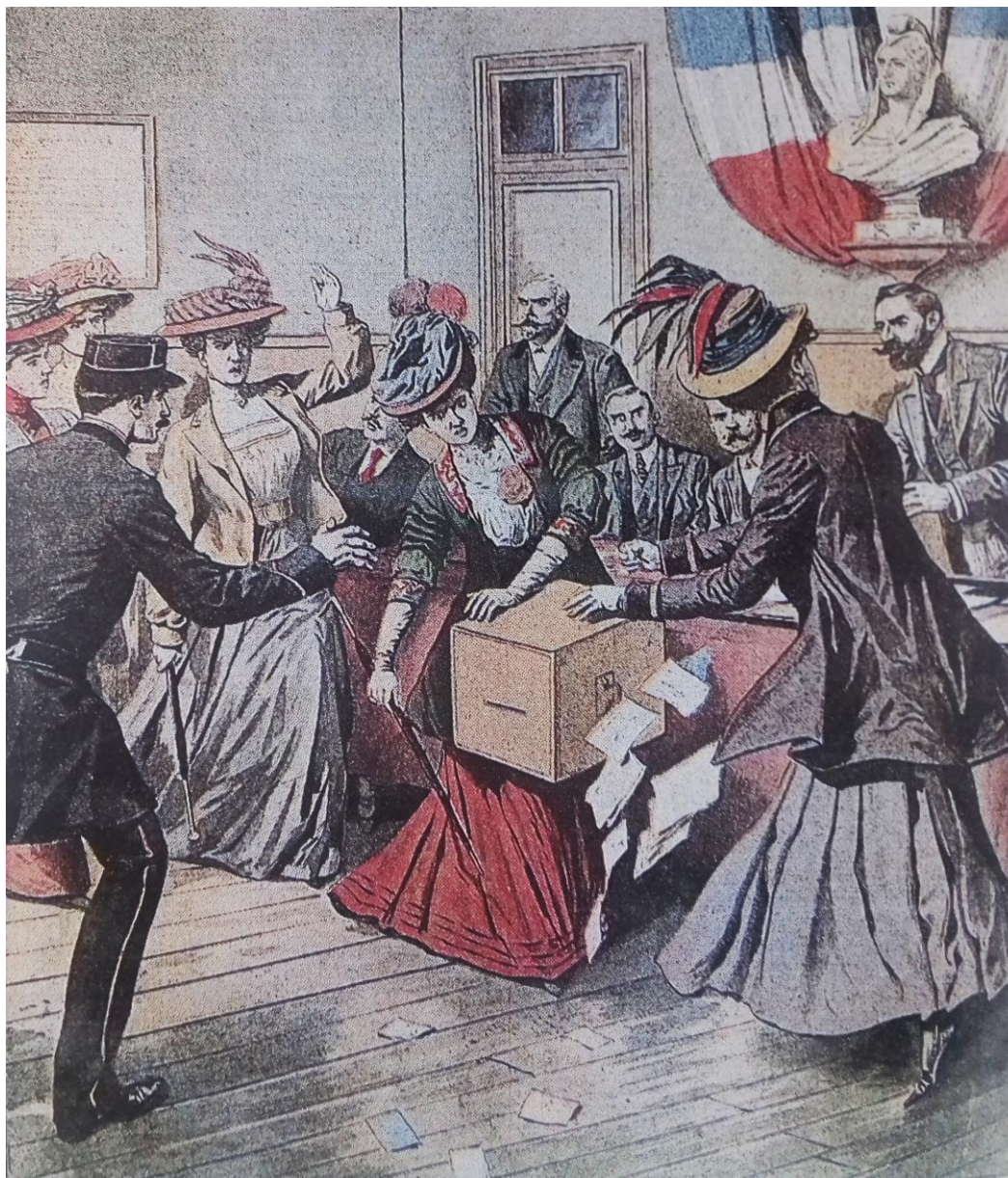
.....

.....

Zadanie 17. (3 pkt)

Ilustracja z okładki francuskiego czasopisma „Le Petit Journal”.

T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach – nie tylko pisanych. Czasy nowożytne.2*, Toruń 2004, s. 78.

1. Podaj nazwę ruchu społecznego, którego dotyczy ilustracja.

.....

2. Podaj główny cel działań tego ruchu.

.....

3. Na podstawie ilustracji napisz, jakie działania podejmowały członkinie ruchu, by osiągnąć cel.

.....

Zadanie 18. (2 pkt)

Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania.

„Ja [...] prezydent Stanów Zjednoczonych, na mocy władzy nadanej mi jako Naczelnemu Wodzowi Armii i Marynarki Wojennej na czas buntu przeciwko władzy i rządowi Stanów Zjednoczonych oraz w charakterze stosownego i niezbędnego środka wojennego służącego stłumieniu wspomnianego buntu, [...] polecam i ogłaszam, że wszystkie osoby trzymane w niewoli w wymienionych stanach i ich częściach będą odtąd wolne.”

S. Roszak, A Łaskiewicz, *Śladami przeszłości. Podręcznik do historii dla klasy trzeciej gimnazjum*, Warszawa 2011, s. 183.

1. Podaj imię i nazwisko prezydenta, który wydał ten dokument.

.....

2. Podaj termin, jakim określano stany, których dotyczyły postanowienia dokumentu.

.....

Zadanie 19. (3 pkt)

Przeczytaj opis i podaj właściwą nazwę.

Opis	Nazwa
A. Ruch społeczny stawiający sobie za cel zniesienie niewolnictwa.	
B. Rozwój miast i wzrost liczby ich mieszkańców, związany przede wszystkim z migracją.	
C. Polityka zagraniczna państwa polegająca na podbojach i dążeniu do uzależnienia gospodarczego i politycznego obcych terytoriów.	

Zadanie 20. (2 pkt)

Obejrzyj fotografię i odpowiedz na pytania.

<https://historia.org.pl/wp-content/uploads/2016/01/2-641x1024.jpg>

1. Strój widoczny na fotografii nosiły kobiety na ziemiach polskich w latach

- A. 1808–1815
- B. 1815–1830
- C. 1831–1848
- D. 1861–1867

Podkreśl właściwą odpowiedź.

2. Wyjaśnij symbolikę bransoletki przedstawionej na fotografii.

.....

.....

Zadanie 21. (1 pkt)

Obejrzyj reklamę z 1903 roku i odpowiedz na pytanie.

A. Chwalba, *Historia Polski 1795–1918*, Kraków 2000, s. 532.

Wymień powód, dla którego biuro podróży, którego reklamę prezentuje ilustracja, cieszyło się dużym zainteresowaniem mieszkańców Galicji.

.....

.....

Zadanie 22. (2 pkt)

Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania.

„W tym nowoczesnym pojmowaniu patriotyzmu zmienia się całkowicie stosunek jednostki do narodu. Polega on na ścisłym związku jednostki ze swym społeczeństwem, na traktowaniu wszystkich jego spraw i interesów jako swoje, bez względu na to, czy osobiście są mu bliskie [...] Patriotyzm ten nie tylko obowiązuje do określonego stanowiska względem rządów zaborczych, względem ciemiężców narodu, ale nakazuje bronić dobra narodowego od uszczerbku przeciw wszystkim, którzy na nie czynią zamachy.”

S. Roszak, A Łaskiewicz, *Śladami przeszłości. Podręcznik do historii dla klasy trzeciej gimnazjum*, Warszawa 2011, s. 231.

1. Poglądy prezentowane w tekście są charakterystyczne dla

- A. Polskiej Partii Socjalistycznej.
- B. Narodowej Demokracji.
- C. Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy.
- D. Polskiego Stronnictwa Ludowego.

Podkreśl właściwą odpowiedź.

2. Podaj imię i nazwisko przywódcy ugrupowania którego poglądy wyrażono w tekście.

.....
.....

Zadanie 23. (4 pkt)

Po analizie źródeł odpowiedz na pytania.

A.

A. Nieuważyński, *My z Napoleonem*, Wrocław 1999, s. 222.

B. Piosenka śpiewana na ulicach Warszawy w czasie I wojny światowej.

Marsz, marsz Polacy,
W alians trójpzymierza,
Tylko dajcie więcej
Nowego żołnierza.
Przejdźcie Wisłę, przejdźcie Wartę,
Idźcie w ślad Kościuszki,

Nauczył nas Bonaparte
Śnić na wierzbie gruszek.

A. Nieuważny, *My z Napoleonem*, Wrocław 1999, s. 222.

1. Podaj nazwę wydarzenia, które było przyczyną powstania obu źródeł.

.....

2. Rozstrzygnij, czy oba źródła w ten sam sposób oceniają to wydarzenie? Uzasadnij, podając argumenty odnoszące się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie.....

Uzasadnienie.....

.....

.....

Zadanie 24. (10 pkt)

Romantyczna i pozytywistyczna koncepcja walki o niepodległość Polski – przedstaw po dwa przykłady realizacji obu koncepcji. Pracę napisz w formie rozprawki.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Brudnopis

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

